

Kitaabka Yoo'eel iyo Kaniisadda La'odikiya ee Seventh-day Adventist - Lambarka Soddon iyo Shan

Jeff Pippenger
2026-01-27

Lambarka Shan iyo Soddonaad

Bogga 81 ee Early Writings (oo “81” ay astaan u tahay hal Wadaad Sare oo rabbaani ah iyo siddeetan wadaaddo) waxaa lagu qoray riyadii labaad ee William Miller. Sida Nebukhadnesar oo kale, William Miller wuxuu lahaa laba riyo. Riyadii labaad ee Nebukhadnesar ee ku jirta cutubka afraad ee Daanyeel, waxaa lagu dejiyey macnaha guud ee “toddobada goor” ee Muuse ee Laawiyiintii 26. Miller wuxuu adeegsaday Daanyeel cutubka afraad si uu ugu muujiyo “toddobada goor” ee Laawiyiintii lix iyo labaatanaad markii uu barayay 2,520, in kastoo uu ugu yeedhay “toddobada goor.” Miller ma uusan garan in isaga lagu sii sawiray Nebukhadnesar, laakiin 2,520-ka maalmood ee Nebukhadnesar ee cutubka afraad, waxaa matala labadaba erayga “kala firdhi” iyo xaqiiqda ah in ay dhacdo ‘toddoba goor,’ ka hor intaanu ninkii burushka wasakhda watay soo gaarin riyadii Miller.

Miller waxaa Walaal White ugu yeedhaa “Aabbe Miller,” hase yeeshee ma aha sida jaahiliga ah ee ay Katooligu u yeedhaan, balse waa hab awooweennimo ah, oo la mid ah aabbaha Ibraahim. Miller waa astaan; waa nin axdi leh, oo matalaya silsiladda astaamaha kitaabiga ah ee ku teedsan jidka loo maro axdiga ugu dambeeya ee lala galay boqol iyo afartan iyo afar kun. Yoo'eel wuxuu inoo sheegaa in maalmaha ugu dambeeya, waayeelladu ay riyooyin ku riyoon doonaan, William Millerna waa odayga taariikhdeenna, sidoo kalena waa beeralaygii rumoobiyeey waxsii sheegiddii William Tyndale oo leh, “Haddii Ilaah ii daayo noloshayda, intaanay sannado badani dhaafin waxaan sabab u noqon doonaa in wiil beer jeexa uu Qorniinka ka sii aqoon badan doono inta aad taqaanid.”

“Ilaah wuxuu soo diray malaa’igtiisa si ay u taabato qalbiga nin beeraley ah oo aan rumaysnayn Kitaabka Quduuska ah, si ay ugu hoggaamiso inuu baadho waxsii sheegyada. Malaa’igaha Ilaah marar badan bay booqdeen kii la doortay, si ay u hagaan maankiisa oo ay fahamkiisa ugu furaan waxsii sheegyadii weligoodba mugdiga ku ahaa dadka Ilaah. Bilowgii silsiladda runta ayaa la siiyey isaga, waxaana loo hoggaamiyey inuu baadho xidhmo ka dambaysa xidhmo, ilaa uu yaab iyo ammaan ku eegay Erayga Ilaah. Halkaas ayuu ku arkay silsilad run ah oo kaamil ah. Eraygaas uu u haystay inuusan waxyi ahayn ayaa haddana hortiisa ugu furmay quruxdiisa iyo ammaantiisa. Wuxuu arkay in qayb ka mid ah Qorniinku ay sharxayso qayb kale, oo marka tuduc u xidhmo fahamkiisa, uu ka helayo qayb kale oo Erayga ka mid ah wixii caddaynayey. Wuxuu Erayga quduuska ah ee Ilaah u qaatay farxad, iyo ixtiraamka ugu qoto dheer iyo qaddarin cabsi leh.” Early Writings, 230.

Miller wuxuu ahaa beeraleydii rumoobisay waxsii sheegiddii Tyndale, daabacaaddiisii ugu horraysayna ee aqoonta nebinnimada ee uu ka soo ururiyey furitaankii shaabadda laga qaaday Daniel 8:14 waxay ahayd sannadkii 1831, laba boqol iyo labaatan sannadood ka dib daabacaaddii Tarjumaadda King James ee Kitaabka Quduuska ah. John Wycliff, William Tyndale, iyo daabacaaddii Kitaabka King James sannadkii 1611, waxay metelaan saddex calaamadood oo jidka ah oo bilaaba waxsii sheegidda laba boqol iyo labaatan sannadood ah, taas oo ku dhammaanaysa marka wiilkii falowga watay ee Tyndale uu Ereyga Ilaah u furo farriinta malaa'igta kowaad, taas oo ay ahayd in ay raacaan laba malaa'igood oo kale. Malaa'igtaas kowaad waxay timid 1798, tan saddexaadna 1844. Wycliff, Tyndale, iyo King James waxay ku xidhmaan beeraleyga rumoobin lahaa saadaashii Tyndale, kaas oo astaan u noqon lahaa taariikhda saddexda malaa'igood laga bilaabo 1798 ilaa 1844.

Helitaankii alfa ee William Miller wuxuu ahaa 2,520-kii sano ee Laawiyiintii labaatan iyo lix, helitaankiisii omegana wuxuu ahaa 2,300-kii sano ee Daanyeel 8:14. Kala firdhintii 2,520 ee Yahuudah waxay bilaabatay 677 BC waxayna dhammaatay 1844. Labada kun iyo saddexda boqol ee sano ee Daanyeel 8:14 waxay dhammaadeen 1844. Labaduba si wadajir ah ayay ugu dhammaadeen 1844, halka barta bilowga ee helitaannada alfa iyo omega ee William Miller ay isu jireen laba boqol iyo labaatan sano. "Laba boqol iyo labaatan" waa astaan u taagan William Miller, iyadoo lagu salaynayo laba markhaati. Helitaannada alfa iyo omega ee Miller waxaa lagu matalaa 1798 iyo 1844. Kala firdhintii 2,520 ee ka dhanka ahayd boqortooyadii woqooyi waxay dhammaatay 1798, afartan iyo lix sano ka dibna, 1844, 2,300-kii sano ayaa dhammaaday.

2,520-kii sannadood ee ku dhammaaday 1798 waxay calaamadinayaan taariikhdaas, halka 2,520-kii sannadood ee ku lidka ahaa Yahuudah, oo ku dhammaaday 1844, ay soo saaraan muddo laba boqol iyo labaatan sannadood ah. Tani waxay ka dhigan tahay in 2,520-kii ka dhanka ahaa Israa'iil ay soo saaraan muddada nebinnimada ee lix iyo afartan sannadood, halka 2,520-kii ka dhanka ahaa Yahuudah ay soo saaraan muddada nebinnimada ee laba boqol iyo labaatan sannadood. Alfa-da muddadaas waa 677 BC, omega-deeduna waa 457 BC, taas oo ka dhigan in alfa-da muddada lixda iyo afartan sannadood iyo tan muddada laba boqol iyo labaatan sannadoodba ay metelayso 2,520, halka omega-da labada xariiqoodba ay tahay 2,300. Labada "kala-firdhin" ee 2,520 sannadood ahi waxay bixiyaan laba markhaati oo ku saabsan muddo ka bilaabmaysa 2,520 kuna dhammaanaysa 2,300. Labadaas xariiqoodba waxay aqoonsanayaan daahfurka alfa iyo omega ee William Miller.

"Riyadii William Miller"

"Waxaan ku riyooday in Ilaah, gacan aan la arki karin ku diray, ii soo diray sanduuq yar oo si yaab leh loo farsameeyey, dhererkiisuna qiyaastii ahaa toban inji, ballaciisuna lix inji afar-gees ah, lagana sameeyey alwaax madow iyo luul si xeeldheer loogu dhex-raray. Sanduuqa waxaa ku xidhnaa fure. Markiiba waxaan qaatay furihii oo furay sanduuqii; markaas, anigoo la yaabban oo fajacsan, waxaan arkay inuu ka buuxo nooc kasta iyo qiyaas kasta oo jawharado ah, dheeman, dhagaxyo qaali ah, iyo lacag dahab iyo qalin ah oo leh cabbir iyo qiime kasta, kuwaas oo si qurux badan loogu habeeyey meelaha kala duwan ee sanduuqa; oo sidaas loo habeeyey ayay ka tarayeen iftiin iyo ammaan aan wax kale la simi karin qorraxda mooyaane."

“Waxaan u maleeyey in aanay waajibkayga ahayn in aan keliday ku raaxaysto muuqaalkan yaabka leh, in kastoo qalbigaygu aad ugu reyreeyey dhalaalka, quruxda, iyo qiimaha waxa ku jiray. Sidaa darteed waxaan saaray miis dhexe oo qolkayga ku yaal, waxaana faafiyey warka ah in dhammaan kuwa doonaya ay iman karaan oo ay arki karaan muuqaalka ugu ammaanta badan uguna dhalaalka badan ee nin ku arko noloshan.”

Dadkii waxay bilaabeen inay soo galaan, markii hore tiro yar ah, hase yeeshee si tartiib tartiib ah ugu kordhaya dad badan. Markii ugu horraysay ee ay fiiriyaan sanduuqa yar, way yaabi jireen oo farxad bay la qaylin jireen. Laakiin markii daawadayaashu bateen, qof walba wuxuu bilaabi jiray inuu luulka taabto oo qas-qaso, isagoo ka soo saaraya sanduuqa yar kuna kala firdhinaya miiska.

“Waxaan bilaabay inaan ka fikiro in mulkiiluhu mar kale iga dalban doono sanduuqa iyo dahabyada gacantayda; oo haddii aan u oggolaado in la kala firdhiyo, aanan mar dambe u celin karin meelihii ay kaga jireen sanduuqa sidii hore; waxaana dareemay inaan weligay awoodi doonin inaan ka jawaabo mas’uuliyadda, waayo aad bay u weynaan lahayd. Markaas waxaan bilaabay inaan dadka ka baryo inaanay taaban, ama aanay ka saarin sanduuqa; laakiin intii aan sii baryayay, intii ka badan ayay sii kala firdhinayeen; oo hadda waxay u ekaayeen inay ku kala firdhinayaan qolka oo dhan, sagxadda dusheeda iyo gabal kasta oo alaabta qolka ku jira.”

“Markaas waxaan arkay in jawharadihii dhabta ahaa iyo lacagtii saxda ahayd dhexdooda ay ku kala firdhiyeen tiro aan la koobi karin oo jawharado been-abuur ah iyo lacag been ah. Aad baan uga cadhooday dhaqankooda liita iyo mahadnaqla’aantooda, oo waan canaantay oo ku canaantay arrintaas aawadeed; hase yeeshee intii aan sii canaanayay, ayay sii badanayeen ku kala firdhinta jawharadaha been-abuurka ah iyo lacagta beenta ah dhexdeeda kuwa dhabta ah.

“Markaas waxaan ku cadhooday naftayda jidheed, oo waxaan bilaabay inaan xoog jidheed u adeegsado sidii aan qolka uga saari lahaa; laakiin intii aan mid dibadda u riixayay, saddex kale ayaa soo galayay oo soo gelinayay wasakh iyo xiiryooyin iyo ciid iyo qashin cayn kasta leh, ilaa ay daboolaan dhammaan dahabkii runta ahaa, dheemmankii, iyo lacagihii, kuwaas oo dhammaantood indhaha ka qarsoomeen. Waxay kaloo kala jeexjeexeen sanduuqaygii oo waxay ku kala firdhiyeen qashinka dhexdiisa. Waxaan mooday in aanu ninina tixgelinayn murugadayda ama cadhadayda. Aad baan u niyad jabay oo qalbi jabay, markaasaan fadhiistay oo ooyay.

“Anigoo sidaas u ooyaya oo u barooranaya khasarahayga weyn iyo xilkasnimadayda aawadeed, ayaan Ilaah xusuustay, oo si aad ah u tukaday in uu gargaar ii soo diro.

“Markiiba albaabkii waa furmay, oo nin ayaa qolka soo galay; markaasay dadkii oo dhammu ka wada baxeen; isaguna, isagoo gacanta ku haya burush boodhka lagu xaaqo, daaqadihii wuu furay, oo wuxuu bilaabay inuu qolka ka xaaqo boodhkii iyo qashinkii.

“Waxaan ka baryay inuu ka joogsado, waayo waxaa qashinka ku dhex firidhsanaa dahabyo qaali ah.

Wuxuu ii sheegay inaan cabsan, waayo isagu “wuu daryeeli doonaa iyaga.”

“Markaas, intuu boodhkii iyo qashinkii xaaqayay, dahabkii been-abuurka ahaa iyo lacagihii macmalka ahaa dhammaantood way kacday oo daaqadda ayay ka baxeen sidii daruur, dabayshuna way qaaday. Mashquulkaas dhexdiisa ayaan indhahayga hal daqiiqad isku qabtay; goortaan furayna, qashinkii oo dhan waa baaba’ay. Jawharadihii qaaliga ahaa, dheemmanadii, lacagihii dahabka iyo qalinkaba, waxay si fara badan ugu kala firidhsanaayeen qolka oo dhan.

Dabadeedna wuxuu miiska saaray sanduuq yar, ka weyn oo ka qurux badan kii hore, wuxuuna gacan-gacan isugu ururiyey dahabkii la qurxiyey, dheemmanadii, iyo lacagihii birta ahaa, dabadeedna ku dhex tuuray sanduuqii, ilaa aan wax qudha ka hadhin, in kastoo qaar ka mid ah dheemmanadu aanay ka weynayn caaradda biinka.

Markaas ayuu igu yeedhay inaan “imaado oo arko.”

“Waxaan eegay sanduuqii, laakiin indhahaygu way la yaabeen araggaas. Waxay u dhalaalayeen toban jeer ammaantoodii hore. Waxaan mooday in ciidda lagu xoqay cagaha dadkaas sharka leh oo kala firdhiyey oo boodhka ku tuntay. Waxay ugu habaysnaayeen nidaam qurux badan sanduuqa dhexdiisa, mid walbana meeshiisii, iyada oo aan muuqan wax dadaal ah oo ninkii ku tuuray. Waxaan ku qayliyey farxad aad u weyn, qayladaasina way i toosisay.”
Early Writings, 81–83.

Laga bilaabo bogga “81,” oo ah astaan wadaaddada, riyadu waxay tilmaamaysaa taariikhda hawsha kaniisadda La’odikiya ee Seventh-day Adventist ee burburinta runnihii aasaaska ahaa ee Ilaahnimadu ku ururisay aadminimada William Miller. Taariikhdu waxay ku dhammaanaysaa markii Miller “aad ugu qayliyay farxad” oo qayladii “toosisay” isaga. Taariikhda riyada lagu matalay waxay ku soo gebogebowdaa qaylada dheer ee malaa’igta saddexaad, taas oo ah meesha ugu sarraysa ee Qayladii Habeenbadhka. Sheekada taariikheed ee riyada Miller waxay sidoo kale matalaysaa calaamadaha jidka ee taariikhda Millerite-ka, sidaas darteedna waxay sidoo kale matalaysaa taariikhda barbar socota ee dhaqdhaqaaqa boqol iyo afar iyo afartan kun. Sidoo kale waxa aad muhiim u ah in matalaadda taariikheed ee riyadu ay sidoo kale ka kooban tahay fractal nebiyeed oo ku saabsan taariikhda billowday inay soo noqnoqoto sannadkii 2023.

Dhagaxyada runta ee lagu gartay taariikhda boqolka iyo afar iyo afartan kun waxaa lagu qoray diiwaanka dadweynaha sannadkii 2004, dabadeedna mar kale 2012, markii soojeedintii Miisaska Xabaquuq ay isu keentay koox loo qoondeeyey in la kala firdhiyo. Xaqiiqooyinkaas miiska ayaa la saaray sannadkii 2004, iyadoo la bilaabay soojeedintii ugu horraysay ee runaha la furfuray sannadkii 1989. “In yar” ayaa markaas tixgelisay farriinta, laakiin sannadkii 2012, taxanihii 95-ka soojeedin ee cinwaankiisu ahaa Miisaska Xabaquuq ayaa soo jiiday dad badan, waayo “dadku waxay bilaabeen inay soo galaan, markii hore tiro yar ah, laakiin sii kordhaya ilaa ay noqdaan dad badan.”

Laga soo bilaabo 2012 ilaa Luulyo 18, 2020, xaqiiqooyinkaas si tartiib tartiib ah ayaa loo kala firdhiyey, qashin ayaana lagu daboolay. Luulyo 18, 2020, taageerayaashii farriinta Miisaskii Xabaquuq waxaa la kala firdhiyey muddo saddex maalmood iyo badh ah.

Oo markay dhammeeyaan markhaatifurkooda, bahalka ka soo baxa yamayska aan gunta lahayn ayaa la diriri doona iyaga, wuuna ka adkaan doonaa, wuuna dili doonaa. Oo

meypadkooduna waxay yaalli doonaan jidka magaalada weyn, oo xagga ruuxa ahaan loogu yeedho Sodom iyo Masar, meeshaas oo weliba Rabbigeenna lagu qodbay. Oo kuwa ka tirsan dadyowga iyo qolooyinka iyo afafka iyo quruumaha ayaa arki doona meypadkooda saddex maalmood iyo badh, mana oggolaan doonaan in meypadkooda xabaalo lagu rido. Oo kuwa dhulka degganuna way ku farxi doonaan iyaga aawadood, wayna rayrayn doonaan, hadiyadona way isu diri doonaan midba midka kale; maxaa yeelay labadan nebi waxay silciyeen kuwii dhulka degganaa. Muujintii 11:7–10.

Sabtida, Diisambar 30, 2023, Future for America waxay ku biirtay kulan Zoom ah oo ahaa kulankeedii ugu horreeyey ee dadweyne tan iyo Luulyo 18, 2020. Diisambar 30, 2023 waa 1,260 maalmood ka dib Luulyo 18, 2020, ama “saddex maalmood iyo badh.” Intii Eliiyaah iyo Muuse ku dhinteen waddada, kooxda kale waxay ahayd “mid faraxsan.” Future for America waxay dib ugu noqotay daabicidda fariinta nebinnimada bishii Luulyo ee 2023, waayo fariinta markaas ahayd inay gaadho dunida oo dhan waxay, sida ay lagama maarmaan uga dhigayso baahida nebinnimadu, ahayd inay ka timaaddo “cidlada.” Saddex maalmood iyo badh, ama 1,260 maalmood, waa cidlo.

Naagtiina waxay u carartay cidlada, meeshaas oo ay ku lahayd meel Ilaah u diyaariyey, si halkaas loogu quudiyo kun iyo laba boqol iyo lixdan maalmood. Muujintii 12:6.

“Cidlada” waa “kun iyo laba boqol iyo lixdan maalmood,” oo ah 1,260 maalmood, taas oo sidoo kale ah “saddex maalmood iyo badh,” waxaana lagu muujiyey Muujintii 12:6, “126”-na waa meeltobnaad ka mid ah 1,260. Mid ka mid ah runihii yaabka lahaa ee markaas la furfuray ayaa ahaa baahida loo qabo towbadkeen, si loo oofiyo tukashadii “toddobada goor” ee Laawiyiintii lix iyo labaatan.

1,260 maalmood sidoo kale waa astaan u taagan 2,520 maalmood. “Toddobada jeer” ee ka geesta ahaa boqortooyadii woqooyi waxay bilaabmeen 723 BC waxayna ku dhammaadeen 1798. Barta dhexe waa 538, sidaasna waxaa ku samaysmay 1,260 sannadood oo jaahilnimadu ku tuntay meesha quduuska ah iyo ciidanka, waxaana ku xigay 1,260 kale oo baabanimadu ku tuntay meesha quduuska ah iyo ciidanka. Qaab-dhismeedkan nebiyadeed wuxuu la jaanqaadayaa 1,260-ka maalmood ee ka bilaabma baabtiiskii Masiixa ilaa iskutallaabta, taas oo ay ku xigaan 1,260 maalmood oo nebiyadeed ilaa 34 AD, markaas oo injiilku u tegey dadka aan Yuhuudda ahayn. Sidaas darteed, markhaati laba ah afkood, 1,260 waa qayb ka mid ah 2,520 maalmood, ama “toddobada jeer” ee Muuse ku sheegay Laawiyiintii labaatan iyo lix.

Codkii xilligii cidlada oo ka bilaabmay Sabti, Luulyo 18, 2020 ilaa Sabti, Diseembar 30, 2023, wuxuu bilaabay inuu qayliyo bishii Luulyo ee 2023, markii xilligii “cidlada” uu dhammaadayna Sabti, Diseembar 30, 2023, sarakiciddii Muuse iyo Eliiyaah way timid. Fariintii codkaasi waxay aqoonsatay in calaamadda jidka ee niyad-jabyadii ugu horreeyey ee isbarbar socda ee dhaqdhaqaaq kasta oo dib-u-habayn ahi ay sharraxaysay saadaashii beenta ahayd ee Luulyo 18, 2020, iyada oo ku jirta macnaha masaalka tobanka bikradood. Waxay ugu yeedhay ragga iyo dumarka towbadda uu matalo tukashadii Laawiyiintii lix iyo labaatan. Riyadii Miller waxay matalaysaa isla towbaddaas marka uu qoro, “Anigoo sidaas u ooyaya oo uga barooranaya khasaaraha weyn iyo masuuliyaddayda, ayaan Ilaah xusuustay, oo si aad ah u tukaday inuu ii soo diro gargaar.”

Kaalay oo Arag

Riyadii Miller waxa uu u qaybsan yahay laba odhaahood oo ah “kaalay oo arag.” Markii ugu horraysay, Miller ayaa dadka ku casuumaya “kaalaya oo arka,” markii labaadna “ninka burushka wasakhda” wata ayaa Miller ku casuumaya inuu yimaado oo arko. “Kaalay oo arag” waa astaan nebiyadeed oo tilmaamaysa run nebiyadeed oo la furay. Afarta shaabad ee ugu horreeya mid kastaa waxa uu xambaarsan yahay amarka ah “kaalay oo arag.”

Oo waxaan arkay markii Wanku furay mid ka mid ah toddobada shaabaddood, oo waxaan maqlay, sidii qaylo onkod ah, mid ka mid ah afartii xayawaan oo leh, Kaalay oo arag. ... Oo markuu furay shaabaddii labaad, waxaan maqlay xayawaankii labaad oo leh, Kaalay oo arag. ... Oo markuu furay shaabaddii saddexaad, waxaan maqlay xayawaankii saddexaad oo leh, Kaalay oo arag. ... Oo markuu furay shaabaddii afraad, waxaan maqlay codkii xayawaankii afraad oo leh, Kaalay oo arag. Muujintii 6:1, 3, 5, 7.

“Imma oo kaalay oo arag” ee bilowga riyadii Miller waa alfa, halka “imma oo kaalay oo arag” ee dhammaadkuna yahay oomega. Riyadu waxay aqoonsanaysaa furfuridda shaabadda ee bilowga riyada inay ahaayeen jawharado kuwaas oo, markii “la habeeyey, ka tarjumay iftiin iyo ammaan aan la sinnayn wax kale oo qorraxda mooyee.” Markii Masiixu ku casuumay Miller inuu “yimaado oo arko” oomega, Miller wuxuu yidhi, “indhahaygu waxay la dhalaaleen aragtidaas. Waxay la iftiimeen toban jeer ammaantoodii hore.” Iftiinkii alfa wuxuu ahaa sida qorraxda, iftiinkiina oomega wuxuu ahaa toban jeer qorraxda.

Kala firdhiya

Baroorta iyo towbadkeenkii Miller waxaa lagu metelay dhammaadka xilliga ka bilaabmay “kaalay oo arag” kii ugu horreeyey iyo “kaalay oo arag” kii ugu dambeeyey. Xilliga ka bilaabma Miller oo dadka u furaya fariin, dabadeedna ku dhammaada Masiix oo Miller u furaya fariin, erayga “kala firdhi” waxaa lagu metelay “toddoba jeer.” Miller mar kale ayuu eraygaas adeegsan doonaa, laakiin inta u dhexaysa furiddii ugu horraysay iyo furiddii ugu dambaysay, “kala firdhi” waxaa lagu muujiyey “toddoba jeer.” Kitaabku xukunka “toddobada jeer” wuxuu ku aqoonsadaa erayga “kala firdhi.”

Oo waxaan idinka kala firdhin doonaa quruumaha dhexdooda, oo waxaan idinka daba soo bixin doonaa seef; dalkiinnuna wuxuu ahaan doonaa cidla, magaalooyinkiinnuna way baabba'i doonaan. Laawiyiintii 26:33.

Runta ugu horraysa ee Miller ogaaday waxay ahayd “toddobada goor” ee Laawiyiintii 26, oo riyadiisana muddada u dhexeysa daabacaadda farriintii Miller iyo daabacaadda farriintii Masiixa, dhammaan runaha aasaasiga ah ee uu metelayay hawshii William Miller waxaa dabooli lahaa qashinka iyo lacagaha been-abuurka ah ee culimada fiqiga ee Adventism-ka Maalinta Toddobaad ee La'odikiya. Diidmadaas runaha aasaasiga ah waxaa loo metelay toddoba kala-firdhin oo ku jira taariikhda u dhexeysa alfa iyo omega. “Toddobada goor” waa astaan u ah hawshii William Miller, taas oo iyaduna ah aasaaska Adventism-ka Maalinta Toddobaad, kaas oo; 2,300-ka maalmood ee Daanyeel 8:14 ay yihiin tiirka dhexe ee isla aasaaskaas. Waxa arrintani tilmaamayso waa in

2,520-ka sano ee kala-firdhinta ahaa ogaanshihii ugu horreeyey, ama alfa, ee William Miller ay calaamadeeyaan bilowga xilli, kaas oo ku dhammaaday ogaanshihii omega ee William Miller, kaas oo ahaa 2,300-ka maalmood.

Markii Adventism-ka Toddobaadka-maalinta ee La'odikiya ay dhinac iska dhigeen “toddobada wakhti” sannadkii 1863, waxay dhinac iska dhigeen helitaankii ugu horreeyey ee William Miller, kaas oo ahaan lahaa helitaankiisii alfa iyo helitaankiisii aasaaska ahaa. Helitaankii ugu dambeeyey ee Miller wuxuu ahaa 2,300-ka maalmood, kaas oo ahaa helitaankiisii oomega iyo helitaankiisii gunaanadka taajka ahaa. “Toddobada wakhti” ee ku dhammaaday 1798 waxay calaamadeeyeen 2,520, halka 2,300-ka maalmoodna lagu calaamadeeyey 1844.

Waa ninka burushka wasakhda sita kan ururiya jawharadaha ka dib markii toddoba jeer la kala firdhiyey. Markaas sanduuqa jawharaduhu wuu ka weyn yahay, wuuna ka qurux badan yahay, oo wuxuu ka ifayaa qorraxda toban jeer ka sii dhalaal badan. Toban waa astaan imtixaan, sidaas daraaddeedna jawharadahaasu waxay ku dhalaalaan imtixaanka ka sarreeya maalinta qorraxda; sidaas awgeed riyadii Miller waxay ka bilaabataa 1798 waxayna ku dhammaataa qaylada weyn ee malaa'igta saddexaad xeerka Axadda.

Taariikhda Millerites laga bilaabo 1798 ilaa 1863 sidoo kale waa taariikhda laga bilaabo 1798 ilaa sharciga Axadda ee dhowaan imanaya. Taariikhda lagu matalay riyadii William Miller ee dhacaysa inta u dhaxaysa markii Miller yidhi “kaalay oo arag” ilaa ninkii Burushka Boorka lahaa yidhi “kaalay oo arag,” waa labadaba muddadii 1798 ilaa 1863, iyo sidoo kale muddadii 1798 ilaa sharciga Axadda. Xariiqda ku dhammaanaysa 1863 waa fractal nebiyadeed oo ka mid ah xariiqda ka bilaabmaysa 1798 kuna dhammaanaysa sharciga Axadda. Labadaas xariiqba waxa lagu matalay riyadii Miller.

Albaabkii xidhnaa ee Oktoobar 22, 1844 wuxuu tusaale u yahay albaabka xidhmaya wakhtiga sharciga Axadda. Waxsii sheegista 2,300 oo sannadood oo rumoobtay 1844, waxay tusaale u tahay sharciga Axadda.

“Imaanshaha Masiixa ee isagoo ah wadaadkeenna sare ugu imanaya meesha ugu quduusan, si loo nadiifiyo meesha quduuska ah, sida lagu muujiyey Daanyeel 8:14; imaanshaha Wiilka Aadanaha ee u imanaya Odayga Maalmaha, sida lagu soo bandhigay Daanyeel 7:13; iyo imaanshaha Rabbiga ee macbudkiisa, sida uu Malakii u sii sheegay, dhammaantood waa sharraxaado ku saabsan isla dhacdadaas; oo tan waxaa kaloo lagu matalayaa imaanshaha arooska ee arooska loo tegayo, sida Masiixu ugu tilmaamay masaalka tobanka bikradood ee Matayos 25.” The Great Controversy, 426.

Khadadyo

Omega-ga waxyaalihii Miller daahfuray wuxuu ahaa waxsii sheegidda 2,300-ka sannadood; sidaas awgeed 1844 iyo weliba sharciga Axadda labadaba waxaa metela 2,300-ka sannadood. Tani waxay ka dhigan tahay in 2,520 uu yahay alfa, 2,300-na uu yahay omega, labada xariiqba; xariiq ayaa ku dhammaata 1863, tan kalena waxay ku dhammaataa sharciga Axadda. Labada xariiqba waxsii sheegidda 2,520 waa alfa, ama dhagaxa aasaaska. Fractal-ka 1798 ilaa 1863 ee taariikhda aasaasiga

ah ee Milleriyiinta ayaa sidoo kale la jaanqaadaya fractal kale oo ku jira omega, taariikhda dhagaxa sare ee boqol iyo afartan iyo afar kun.

9/11 Ilaah wuxuu dadkiisa ugu yeedhay inay ku soo noqdaan waddooyinkii hore ee Yeremyaah, kuwaas oo ah aasaasyada; kuwaas oo haddana lagu matalo farriintii taariikhda aasaasiga ah xambaaraysay, taas oo iyaduna lagu matalo helitaankiisii alfa ee aasaasiga ahaa ee “toddobada jeer.” “Toddobada jeer” waa astaanta aasaasyada boqol iyo afartan iyo afar kun, waxaana 9/11 ka bilaabmay shaabadaynta kooxdaas iyadoo loo marayo farriinta imtixaanka ee aasaasyada, taas oo lagu matalay runtii ugu horraysay ee aasaasiga ahayd ee William Miller iyo Adventism-ka. 9/11 waxaa bilaabmay wakhtiga shaabadaynta, waxaana sharciga Axadda ee dhowaan imanaya ku dhammaanaya wakhtiga shaabadaynta ee boqol iyo afartan iyo afar kun.

Taariikhdaasu waa fraktal ka bilaabmata 2,520 kuna dhammaata 2,300, sidaas darteedna taariikhdaasu waa xariiq saddexaad ee taariikhda waxsii-sheegista oo lagu matalay riyadii William Miller. 2,520 waxaa la oofiyey 1798, halka 2,300-na la oofiyey 1844. Hawsha ay labada xariiq matalaan waa hawsha Masiixa ee ku midaynaya ilaahnimadiisa iyo dadnimadeenna. Waa hawsha dembiilaha loogu beddelayo quduus, laguna soo celinayo dabecadda sare carshigeeda xaqa ah ee ka sarreeya dabecadda hoose. Sababtaas aawadeed, jidhka bini’adamku wuxuu qaataa 2,520 maalmood si uu si buuxda ugu cusboonaysiiyo unug kasta oo jidhka ku jira, isla jidhkaasina wuxuu ku dhisan yahay 23 koromosoom oo rag ah oo lagu daray 23 koromosoom oo dumar ah. Wadajir ahaan waxay soo saaraan macbud nool, kaas oo lagu matalay tirada “46,” taas oo ah muddada u dhexeysa 1798 iyo 1844, taas oo ah muddada riyadii William Miller laga bilaabo 2,520 ee 1798 ilaa 2,300 ee 1844.

Riyadii William Miller sidoo kale waxay ka kooban tahay fractal kale oo mudan in la xuso. Laga bilaabo 9/11 ilaa sharciga Axadda waa fractal ka mid ah 1798 ilaa sharciga Axadda, sida 1798 ilaa 1863. 2023 ilaa sharciga Axadda waa fractal ka mid ah 9/11 ilaa sharciga Axadda, tanuna waa taariikhda ay dhammaan xariiqyada ku jira riyadii Miller tilmaamayaan inay tahay omega-gooda oo dhan. Tani waa muddada ay runihii asalka ahaa u weynaadaan toban jeer qorraxda.

Labada Bustle

Sannadihii 1840-meeyadii, erayga “bustle” (magac ahaan) waxa uu caadi ahaan loola jeeday dhaqdhaqaaq firfircoon, mashquul badan, ama buuq leh—badanaa isagoo xambaarsan macnaha buuq-buuq, raynrayn, degdeg, ama kacsanaan. Waxa uu tilmaamayey dhaqdhaqaaq nool, sawaxan, ama isku-buuxsanaan iyo kala ordeyn, ha ahaato dad badan dhexdood, guri gudihiiisa, suuq, ama inta lagu jiro dhacdo gaar ah. Sidaas darteed, “bustle”-ka ku jira riyadii Miller waxa uu qeexi lahaa qulqulka degdegga ah ee dhaqdhaqaaqa, raynraynta, ama hawsha degdegga ah ee isla markaas dhacaysay—kacsanaanta ama sawaxanka ku-meel-gaadhka ah ee xaaladda ama munaasabadda taagan.

Miller wuxuu yidhi, “Markaas, intii uu boodhka iyo qashinka xaaqayay, dahab-been ah iyo lacag been-abuur ah dhammaantood way kaceen oo daaqadda ayay kaga baxeen sida daruur oo kale, dabayshuna way qaaday. Jahawareerkaas dhexdiisa ayaan indhaha ilbidhiqsi isku qabsaday; markaan furayna, qashinkii oo dhan wuu dhammaaday.”

“Buuqa” waxay tilmaamaysaa laba qodob oo ku jira riyadii Miller; kan kowaad waa markii dadkii badnaa ay kala firdhinayeen dahabkii, dabadeedna markii ninkii burushka wasakhda watay uu daaqadaha furay oo uu bilaabay inuu xaaqo dahabkii been-abuurka ahaa. Buuqii kowaad oo ah alfa waa dabooliddii dahabka, buuqii labaad oo ah omega-na waa soo celintii dahabka. Intii lagu jiray buuqaas, Miller indhihiisa ayuu isku qabtay. Miller waxaa la nastiiyey sannadkii 1849, waana isla xilligii Masiixu mar labaad gacantiisa u fidinayey inuu soo ururiyo hadhaaga dadkiisa. Markaasaa Miller indhihiisii isku qabtay, sannadkii 1850-na runihiisii mar kale ayaa miis la saaray, taas oo ah dhammaystirka amarkii Xabaquuq ee ahaa in la qoro muujinta oo la caddeeyo. Intii lagu jiray muddadaas buuqa, Miller indhihiisa ayuu isku qabtaa, oo marka uu tooso dahabkii wuxuu ku jiraa habkii dib loogu soo celinayey.

Kacdoonka labaad ee riyadiisa ku jirtaa waxay dhacdaa marka calanka boqol iyo afartan iyo afar kun dib loo soo nooleynayo, la daahirinayo oo la sifeynayo sidii calankii Sekaryaah ku aqoonsaday inuu yahay jawharado taaj ku yaal.

Oo Rabbigooda ah ayaa maalintaas iyaga badbaadin doona, sida adhiga dadkiisa; waayo, waxay ahaan doonaan sida dhagaxyada taajka, oo kor loo qaaday sida calamad dalkiisa dusheeda. Waayo, sida ay u weyn tahay wanaaggiisu, iyo sida ay u weyn tahay quruxdiisu! Hadhuudhku wuxuu ka dhigi doonaa barbaarrada kuwo faraxsan, oo khamriga cusubna gabdhaha. Rabbiga ka barya roobka wakhtiga roobka dambe; oo Rabbigu wuxuu samayn doonaa daruuro ifaya, oo wuxuu siin doonaa roobab mahiigaan ah, oo qof kasta cawska duurka ku yaal. Waayo, sanamyadu waxay ku hadleen wax aan micne lahayn, oo faaliyayaashuna waxay arkeen been, oo waxay sheegeen riyoooyin been ah; si aan waxba tarayn ayay u qalbiqaboojiyaan; sidaas daraaddeed waxay u socdeen sidii adhi oo kale, way dhibtoodeen, maxaa yeelay adhijir ma jirin. Cadhadaydu waxay ku kulushahay adhijirrada, oo orgiyada waan ciqaabay; waayo, Rabbiga ciidammadu wuxuu soo booqday adhigiisii, reer Yahuudah, oo wuxuu ka dhigay sida faraskiisa quruxda badan ee dagaalka. Sekaryaah 9:16–10:3.

“Adhiga dadkiisa” waa isla mar ahaantaana calan iyo dhagxaan (jawharado) saaran taaj. Adhiga dadkiisa waxaa la aqoonsadaa xilliga roobka dambe, waayo amarku waa in la baryo roobka dambe wakhtiga roobka dambe. Adhigaas waxaa laga soocayaa “adhigii” jidkoodii tegey, halkii ay mari lahaayeen jidkii Yeremyaah ee waddooyinkii hore. Wakhtiga roobka dambe, jawharadaha ah adhigiisa waxay ahaan doonaan faraskiisa quruxda badan dagaalka. “Faraskaas quruxda badan” waa kaniisadda guulaysatay, oo lagu matalay aroosaddii Masiixiyiinta ee ugu horraysay, laguna astaan yeelay Butros, kaas oo, sida faras cad muddadii shaabaddii kowaad, u baxay isagoo guulaysanaya oo si uu u guulaysto.

Oo haddana waxaan arkay markii Wanku furay mid ka mid ah toddobadii shaabadood, oo waxaan maqlay, sidii cod onkod ah, mid ka mid ah afartii makhluuq oo leh, Kaalay oo arag. Oo waan arkay, oo bal eeg faras cad; kii fuushanaa wuxuu watay qaanso; taajna waa la siiyey; wuuna baxay isagoo guulaysanaya, iyo inuu guulaysto. Muujintii 6:1, 2.

Sidaas darteed, Butrosu waa astaanta kiniisaddii Masiixiga ahayd ee ugu horraysay ee rasuullada intii lagu jiray daadintii Bentakostiga ee roobka, iyo astaanta kiniisadda Masiixiga ah ee ugu dambaysa inta lagu jiro roobka dambe, kaas oo daadintii Bentakostiga ay ahayd masaal ahaan.

Oo waxaan arkay samada oo furantay, oo bal eeg, faras cad; oo kii ku fadhiyeyna waxaa la odhan jiray Aamin iyo Run, oo xaqnimona wuu ku xukumaa oo ku dagaallamaa. Indhihiisuna waxay ahaayeen sida olol dab ah, oo madaxiisana waxaa saarnaa taajyo badan; oo wuxuu lahaa magac qoran oo ninna garanayn isaga mooyaane. Oo wuxuu huwanaa dhar dhiig lagu rusheeyey; magiciisana waxaa la yidhaahdaa Erayga Ilaah. Oo ciidammadii samada ku jirayna waxay ku daba socdeen fardo cadcad, iyagoo huwan maro wanaagsan oo wanaagsan, caddaan ah oo nadiif ah. Muujintii 19:11–14.

Fardaha caddu waxay matalaan ciidanka Masiixa ee lagu soo sara kicinayo Yexesqeel 37, waana kiniisadda guulaysatay, waana dhagxan ku jira taaj, waayo Masiixu wuxuu dhisaa boqortooyadiisa ammaanta wakhtiga roobka dambe. Iyagoo ah wakiillada boqortooyadiisa, boqol iyo afartan iyo afarta kun waa jawharado saaran taajka oo ah astaanta boqortooyada uu helo dhammaadka 2,300-ka maalmood, taas oo ahayd labadaba Oktoobar 22, 1844 oo mar kale ahaan doonta xeerka Axadda. Boqortooyadaas fardaha cadcad ah waxaa la kiciyaa inta lagu jiro roobka dambe, marka daaqadaha samada la furo, waayo Yooxanaa wuxuu arkay faraska cad markii samadu furantay.

Mashquulkii alfa ee 1849, Miller indhihiisii ayuu ku xidhay dhimasho, in yar oo daqiiqad ah. Miller wuxuu ahaa Eliyaah, Eliyaahna wuxuu dhintay July 18, 2020, oo wuxuu yaallay jidka 1,260 maalmood ilaa uu gaadhay mashquulkii omega dabadeedna waa la kiciyey. Kicitaankiisa waxaa lagu calaamadeeyey inuu yimid markii ninkii burushka ciidda watay uu furay daaqaddii samada si uu qashinka u xaaqo. Ciidanka fardaha cadcad waa la sara kiciyaa marka daaqadda samada la furo, oo marka taasu dhacdo waxaa la aqoonsadaa kala soocidda runta iyo beenta. Kala soociddaasna waxaa sidoo kale lagu gartaa kitaabka Malaakii.

Tobnaadyada oo dhan waxaad keentaan bakhaarka, si cunto ay ugu jirto gurigayga, oo hadda arrintan igu tijaabiya, ayaa Rabbiga ciidammadu leeyahay, bal eega inaanan idiin furi doonin daaqadaha samada, oo aanan idiinku shubi doonin barako aan meel lagu wada qaado loo waayin. Malakii 3:10.

Ruuxyada nebiyadu waxay ka amar qaataan nebiyada, Yooxanaa ee Muujintii, riyadii Miller, iyo Malaakii waxayna bixiyaan saddex markhaati oo ku saabsan wakhtiga daaqadaha samadu furmaan. Riyadii Miller, taasu waxay ku beegan tahay oomega ee baaqa ah “kaalaya oo arka.” Dhaqdhaqaaqii iyo mashquulkii alfa wuxuu ahaa markii kala-firdhintu bilaabatay, oomeeguna waa marka ururintu bilaabato.

Ka hor intaan sii gelin riyadii Miller, waxaan doonaynaa inaan halkan ku darno faalladii James White ee ku saabsan riyada. James White wuxuu aqoonsanayaa jawharadaha runta ah inay yihiin dadka runta ah ee Ilaah, halka jawharadaha been-abuurka ahna ay yihiin kuwa sharka leh. Anigu waxaan u aqoonsanayaa jawharadaha inay yihiin runno lagu barbardhigay qalad. Jawharadaha iyo jawharadaha been-abuurka ahi labaduba waa farriinta iyo wargeeyayaasha lagu barbardhigay qalad iyo wargeeyayaal been ah.

“RIYADII WALAAL MILLER Waxaan ku riyooday in Ilaah, isagoo adeegsanaya gacan aan la arki karin, uu i siiyey warqad si xeelad leh loo sameeyey, oo si qurux badan isugu laabnayd. Markii aan furay, waxaan ku dul arkay, xarfo waaweyn oo dahab ah, magacayga, “William

Miller.” Intii aan sii eegayay, waxaan arki karay qaar ka mid ah xarafihii magacayga oo dillaacayay oo dhacayay.”

“Riyadan soo socota waxaa lagu daabacay Advent Herald, in ka badan laba sannadood ka hor. Markaasaan arkay inay si cad u tilmaamayso waayo-aragnimadeennii hore ee imaatinka labaad, iyo in Ilaah riyada u bixiyey danta adhiga kala firidhsan.

“Calaamooyinka muujinaya soo-dhowaanshaha maalinta weyn oo laga cabsado ee Rabbiga waxaa ka mid ah riyooyin uu Ilaah dhigay. Eeg Yoo’eel 2:28–31; Falimaha Rasuullada 2:17–20. Riyooyinku waxay ku iman karaan saddex siyaabood; marka hore, ‘hawlo badnaanta’ ayay ka dhalan karaan. Eeg Wacdiyaha 5:3. Marka labaad, kuwa ku jira ruuxa wasakhda ah iyo khiyaanada Shaydaanka waxay ku riyoon karaan saamayntiisa. Eeg Sharciga Kunoqoshadiisa 8:1–5; Yeremyaah 23:25–28; 27:9; 29:8; Sekaryaah 10:2; Yuudas 8. Marka saddexaadna, Ilaah weligiisba wax buu ku bari jiray, welina wuu ku baraa dadkiisa, in ka badan ama in ka yar, riyooyin ku yimaada adeegga malaa’igaha iyo Ruuxa Quduuska ah. Kuwa ku taagan iftiinka cad ee runta waxay garan doonaan marka Ilaah riyo siiyo; kuwaas oo kale lama khiyaanayn doono, lagumana hoggaamin doono riyooyin been ah.”

“Oo isna wuxuu yidhi, Hadda erayadayda maqla; haddii uu nebiyin idinka dhex jiro, aniga Rabbigu waxaan isaga isugu muujin doonaa riyo, waxaana kula hadli doonaa riyo.’ Tirintii 12:6. Yacquubna wuxuu yidhi, ‘Malaa’igtii Rabbiga ayaa riyo igula hadashay.’ Bilowgii 31:2. ‘Ilaahna habeenkii ayuu Laabaan kii reer Suuriya ugu yimid riyo.’ Bilowgii 31:24. Akhri riyooyinkii Yuusuf, [Bilowgii 37:5–9,] dabadeedna sheekada xiisaha leh ee rumoobiddoodii ka dhacday Masar. ‘Rabbigu habeenkii ayuu Sulaymaan ugu muuqday Gibecoon riyo.’ 1 Boqorradii 3:55. Sanamka weyn oo muhiimka ah ee cutubka labaad ee Daanyeel waxaa lagu bixiyey riyo, sidoo kalena afartii dugaag, iwm. ee cutubka toddobaad. Markii Herodos doonayay inuu baabbi’iyo Badbaadiyaha yar, Yuusuf waxaa riyo loogu digay inuu Masar u cararo. Matayos 2:13.

“Oo waxay ahaan doontaa MAALMAHA UGU DAMBEEYA, ayuu Ilaah leeyahay, inaan Ruuxayga ku shubi doono binu-aadmiga oo dhan; wiilashiinna iyo gabdhihiinnuna way wax sii sheegi doonaan, dhallinyaradiinnuna waxay arki doonaan riyooyin muuqda, waayeelladiinnuna waxay ku riyoon doonaan riyooyin.’ Falimaha Rasuullada 2:17.

“Hadiyadda waxsii sheegidda, oo ku timaadda riyooyin iyo waxyiyo, halkan waa midhaha Ruuxa Quduuska ah, oo maalmaha ugu dambeeya waa in si ku filan loo muujiyo si ay calaamad u noqoto. Waa mid ka mid ah hadiyadaha kaniisadda injiilka.

“Oo qaar wuxuu ka dhigay rasuullo; qaarna NABIYO; qaarna wacdiyayaal; qaarna adhijirro iyo macallimiin; si quduusiinta loo kaamileeyo, shuqulka adeegidda loo guto, oo jidhka Masiixa loo dhiso.’ Efesos 4:11, 12.

“Oo Ilaahna qaar ayuu kiniisadda dhexdeeda ka dhigay, marka hore rasuullo, marka labaadna NABIYO,’ iwm. 1 Korintos 12:28. ‘HA FUDUDEYSANINA WAXSII-SHEEGIDDA.’ 1 Tesaloniika 5:20. Eega sidoo kale Falimaha Rasuullada 13:1; 21:9; Rooma 7:6; 1 Korintos 14:1, 24, 39. Nebiyada ama waxsii-sheegiddu waxay u yihiin dhisidda kiniisadda Masiixa; mana jirto caddayn laga soo saari karo ereyga Ilaah oo muujinaysa in ay ahayd inay

joogsadaan ka hor intaanay wacdiyayaal, adhijirro iyo macallimiin joogsan. Laakiin qofka diidan wuxuu leeyahay, ‘Waxaa jiray riyooyin iyo muujinno been ah oo aad u badan, sidaas daraaddeed kalsooni kuma qabi karo wax noocaas ah.’ Waa run in Shaydaanku leeyahay wax uu ku daydo oo been-abuur ah. Mar walba wuxuu lahaa nebiyo been ah, waxaana hubaal ah inaynu filan karno iyaga hadda, saacaddan ugu dambaysa ee khiyaanadiisa iyo guushiisa. Kuwa diida muujinnada gaarka ah oo caynkan ah sababta oo ah been-abuurku wuu jiro, si la mid ah ayay si habboon wax yar uga sii fogaan karaan oo ay u dafiri karaan in Ilaah weligiis isugu muujiyey dadka riyo ama muujin, waayo been-abuurku mar walba wuu jiray.”

“Riyooyinka iyo waxiyada waa dhexdhexaadka uu Ilaah isugu muujiyey dadka. Dhexdhexaadkan ayuu kula hadlay nebiyada; hadiyadda wax sii sheegiddana wuxuu ka dhigay hadiyadaha kiniisadda injiilka, wuxuuna riyooyinka iyo waxiyada ku daray calaamooyinka kale ee ‘MAALMAHA UGU DAMBEEYA.’ Aamiin.

“Ujeeddadaydu hadallada kor ku xusan waxay ahayd inaan si Qorniinka waafaqsan uga saaro diidmooyinka, oo aan maskaxda akhristaha ugu diyaariyo waxa soo socda.

“WM. MILLER,

“Low Hampton, N. Y. Diseembar 3, 1847.” James White, Riyada Walaal Miller, 1–6.

“1. ‘Sanduuqa’ wuxuu ka dhigan yahay runaha waaweyn ee Kitaabka Quduuska ah, ee la xidhiidha imaatinka labaad ee Rabbigeenna Ciise Masiix, kuwaas oo la siiyey Walaal Miller inuu dunida u baahiyo.

“2. ‘Furihii ku xidhnaa’ wuxuu ahaa habkiisii uu u fasiri jiray Erayga nebinnimada ah—Isbarbardhigga Qorniinka iyo Qorniinka—Kitaabka Quduuska ahna isagu ha noqdo fasirihiiisa. Furahan ayuu Walaal Miller ku furay ‘sanduuqii,’ ama runta weyn ee imaatinka dunida loo muujiyey.

“3. ‘Dahabka, dheemannada, iwm.’ ee ‘nooc kasta iyo cabbir kasta leh’ oo ‘si qurux badan loogu habeeyey meelihii kala duwanaa ee sanduuqa’ ku jiray waxay metelaan carruurta Ilaah, [Malaakii 3:17,] oo ka timid kaniisadaha oo dhan, kana timid ku dhowaad mansab kasta iyo xaalad kasta oo nololeed, kuwaas oo aqbalay rumaysadkii imaatinka, laguna arkay inay si geesinimo leh uga istaageen goobihii kala duwanaa ee ay ku jireen qaddiyadda quduuska ah ee runta. Intii ay nidaamkan ku socdeen, mid walbana gudanayay waajibaadkiisa, oo si is-hoosaysiin leh ugu socday Ilaah hortiiisa, ‘waxay dunida ka tarayeen iftiin iyo ammaan,’ taas oo aan la sinnayn wax kale marka laga reebo kaniisaddii maalmaha rasuullada. Farriintii, [Muujintii 14:6,7,] sidii iyadoo ku socota baalasha dabaysha ayay u fiday, casuumaddii ahayd, ‘Kaalaya, waayo wax walba imminka waa diyaar,’ [Luukos 14:17,]na waxay ku baahday xoog iyo saamayn.”

“4. ‘Dadku waxay bilaabeen inay soo galaan, markii hore tiro yar bay ahaayeen, laakiin waxay ku bateen dadweyne fara badan.’ Markii ugu horraysay ee cilmiga ku saabsan imaatinka la wacdiyey Walaal Miller, iyo kuwo kale oo aad u yar, saamayn yar oo keliya buu yeeshay, dad aad u yarna ayaa lagu toosiyey; laakiin laga bilaabo 1840 ilaa 1844, meel kasta oo lagu wacdiyey, bulshadii oo dhammuna way kacsanayd.

“5. Markii malaa’igtii duulaysay [Muujintii 14:6–7] ay markii ugu horraysay bilowday inay ku dhawaaqdo warka wanaagsan ee weligiis ah, ‘Ilaah ka cabsada, oo isaga ammaanta siiya; waayo, saacaddii xukunkiisu way timid,’ dad badan ayaa farxad la qayliyey iyagoo eegaya imaatinka Ciise, iyo soo celinta, kuwaas oo dabadeed ka hor yimid oo ku jeesjeesay oo ku majaajiloodeen runtaas oo wax yar ka hor qalbigooda farxad ka buuxisay. Waxay dhibeen oo kala firdhiyeen jawharadaha. Tani waxay ina keenaysaa dayrtii 1844, markii wakhtigii kala firdhantu bilaabmay.”

“Ogow tan: Kuwii mar ‘ku qayliyey farxad’ ayaa ahaa kuwii dhibay oo kala firdhiyey jawharadaha. Oo tan iyo 1844, ma jiro cid si la mid ah ugu wax-ku-oolnimo badan u kala firdhisay adhiga oo u habaabisay sida kuwii mar runta wacdiyey oo ku reyreeyey; hase yeeshee dabadeed dafiray shuqulka Ilaah iyo rumoobiddii waxsii sheegidda ee waayo-aragnimadeennii hore ee imaatinka.

“6. ‘Dahabka been-abuurka ah iyo lacagta qadaadiicda been-abuurka ah’ ee lagu dhex firdhiyey kuwa dhabta ah, si cad waxay u matalaan kuwa diinta si been ah u qaatay, ama ‘carruur qalaad,’ [Hosea 5:7] tan iyo markii albaabkii la xidhay sannadkii 1844.”

“7. ‘Wasakhda iyo qashinka alwaaxda laga qoray, ciidda iyo nooc kasta oo qashin ah,’ waxay matalaan qaladaadka kala duwan oo tirada badan ee la soo dhex geliyey rumaystayaasha imaatinka labaad tan iyo dayrtii 1844. Halkan waxaan ku xusi doonaa wax yar oo ka mid ah.”

“1. Mawqifkii ay qaar ka mid ah ‘adhijirrada’ si kibir iyo islaweyni ku jirto u qaateen isla markiiba ka dib markii qayladii Saqda-Dhexe la bixiyey, iyagoo sheegay in xoogga quduuska ah ee qalbiyada dhalaaliyey ee Ruuxa Quduuska ah, kaas oo la socday dhaqdhaqaaqii bisha toddobaad, uu ahaa saamayn mesmeric ah. George Storrs wuxuu ka mid ahaa kuwii ugu horreeyey ee mawqifkan qaatay. Eeg qoraalladiisa dhammaadkii 1844, ee Midnight-Cry, oo markaas lagu daabici jiray Magaalada New York. J. V. Himes, shirkii Albany ee gu’gii 1845, wuxuu yiri dhaqdhaqaaqii bisha toddobaad wuxuu soo saaray mesmerism toddoba fiit oo qoto dheer. Tan waxaa ii sheegay mid halkaas joogay oo hadalkaas maqlay. Kuwo kale oo qayb firfircoon ka qaatay qayladii bisha toddobaad, ayaa tan iyo markaas ku dhawaaqay in dhaqdhaqaaqaasu ahaa shuqulkii Ibliiska. In shuqulka Masiixa iyo Ruuxa Quduuska ah loo nisbeeyo Ibliiska waxay ahayd xilligii Badbaadiyeheenna cay, waana cay hadda sidoo kale. 2. Tijaabooyinkii badnaa ee ku saabsanaa wakhti cayiman. Tan iyo markii 2300-kii maalmood dhammaadeen 1844, wakhtiyo aad u tiro badan ayaa dad kala duwan u asteeyeen dhammaadkooda. Markay sidaas sameeyeen, waxay meesha ka saareen ‘calaamadaha xuduudda,’ waxayna mugdi iyo shaki ku rideen dhaqdhaqaaqii oo dhan ee imaanshaha. 3. Ruuxnimada (Spiritualism) oo leh mala-awaalkeeda iyo xadgudubyadeeda oo dhan. Dhagartan Ibliiska, oo fulisay shaqo cabsi leh oo dhimasho ah, si aad ugu habboon ayaa loogu metelay ‘xaalufin alwaaxeed,’ iyo ‘qashin nooc walba ah.’ Qaar badan oo cabbay sunta ruuxnimada waxay qirteen runnimada waayo-aragnimadeenna hore ee imaanshaha, waxaana xaqiiqdan awgeed dad badan lagu qanciyey in ruuxnimadu ahayd midhaha dabiiciga ah ee rumaysadka ah in Ilaah hoggaamiyey dhaqdhaqaaqyadii waaweynaa ee imaanshaha sannadihii 1843 iyo 1844. Butros, isagoo ka hadlaya kuwa keeni doona ‘bidcooyin halaag ah, oo xataa inkiraya Rabbiga soo iibsaday,’ wuxuu leeyahay, ‘Kuwaas AWOODOOD DARTOOD JIDKA RUNTA AH SI

XUN BAA LOOGA HADLI DOONAA.’ 4. S. S. Snow oo sheeganaya inuu yahay ‘Eliyaah Nebiga.’ Ninkan, socdaalkiisii yaabka iyo waallida lahaa, isaguna wuxuu doorkiisii ka qaatay shaqadan dhimashada, jidkiisuna wuxuu u janjeeray inuu booska runta ah ee quduusiinta sugaya ku rido sumcad-xumo, maskaxda nafaha badan ee daacadda ah.”

“Liiskan khaladaadkan waxaan ku dari kari lahaa kuwo kale oo badan, sida ‘kunka sannadood’ ee Muujintii 20:4, 7, oo la dhigay waayihii hore, 144,000 ee Muujintii 7:4; 14:1, kuwii ‘soo kacay oo xabaalaha ka soo baxay’ sarakiciddii Masiixa dabadeed, caqiidada shaqo-la’aanta, caqiidada halaagga dhallaanka, iwm., iwm. Khaladaadkan si aad u dadaal badan ayaa loo faafiyey, laguna adkeeyey adhigii sugayay, sidaas darteedna, wakhtigii Walaal Miller riyadii arkay, jawharadihii runta ahaa ‘aragti waa laga qariyey,’ erayadiina nebiga ayaa ku habboonaa—‘Oo xukunku dib buu u noqday, oo caddaaladduna meel fog bay istaagtaa,’ iwm., iwm. Eeg Ishacyaah 56:14.”

“Waqtigaas dalka kuma jirin wargeys Adventi ah oo u doodayey qaddiyadda runta haatan taagan. ‘Day-Dawn’ ayaa ahayd tii ugu dambaysay ee difaacda mowqifka runta ah ee adhiga yar; laakiin taas way dabar go’day dhowr bilood ka hor intaan Rabbigu riyadan siin Walaal Miller; oo halgankeedii ugu dambeeyey ee dhimashada ku tuisay quduusiinta daallan ee taahaya sannadka 1877, oo markaas soddon sannadood mustaqbalka ka jiray, sidii wakhtiga samatabbixintooda ugu dambaysa. Hoogay! hoogay! La yaab ma leh in Walaal Miller, riyadiisii, ‘fadhiistay oo ooyay’ xaaladdan murugada leh aawadeed.”

“8. Sanduuqa, wuxuu matalaa runta imaatinka oo Walaal Miller dunida ku daabacay, sida lagu qeexay masaalka tobanka bikradood. Matayos 25:1–11. Marka hore wakhtiga, 1843; marka labaad, wakhtigii dib-u-dhaca; marka saddexaad, qayladii habeenbadhka, bishii toddobaad, 1844; oo marka afraad, albaabka xidhnaa. Qofna oo akhriyey waraaqihii Imaatinka Labaad tan iyo 1843 ma inkiri doono in Walaal Miller uu taageeray afartan qodob ee waaweyn ee taariikhda imaatinka. Nidaamkan is-waafaqsan ee runta ah ama ‘sanduuqa’ waxaa jeexjeexay oo ku kala firdhiyey qashinka dhexdooda kuwa diiday waayo-aragnimadoodii gaarka ahayd, oo inkiray isla runtu ay iyagu, iyagoo la jira Walaal Miller, si aan cabsi lahayn ugu wacdiyeen dunida.”

“9. Ninka sita ‘burushka boodhka’ leh wuxuu u taagan yahay iftiinka cad ee runta wakhtigan jirta, sida ay u muujisay farriinta malaa’igta saddexaad, [Muujintii 14:9–12,] taas oo hadda qaladaadka ka sifaynaysa hadhayga. Qaddiyadda runta wakhtigan jirta waxay billowday inay soo noolaato gurguuqii 1848, waxaana tan iyo wakhtigaas ilaa hadda ay sii kacaysay oo xoogaysanaysay. ‘Burushka boodhka’ ayaa dhaqaaqayay, qaladaadkiina way sii dabar go’ayeen hortii iftiinka cad ee runta; qaar ka mid ah dahabyada qaaliga ahna, kuwaas oo in yar oo waqti ah ka hor ay mugdi iyo qalad daboolleen oo aragga ka qariyeen, hadda waxay taagan yihiin iftiinka cad ee runta wakhtigan jirta.”

“Hawshan soo saaridda jawharadaha, iyo ka nadiifinta qaladka, si degdeg ah bay u sii kordhaysaa, waxaana loo qoondeeyey inay ku sii socoto xoog sii badanaya, ilaa quduusiinta oo dhan la wada baadho, oo ay helaan shaabadda Ilaaha nool. Tan la barbar dhig cutubka afar iyo soddonaad ee Ezekiel, markaas waxaad arki doontaa in Ilaah ballanqaaday inuu soo ururin doono adhigiisa ku kala firidhsanaa maalintan mugdiga iyo daruurta leh tan iyo 1844. Ka hor

inta Ciise iman, ‘adhiga yar’ waxaa lagu soo ururin doonaa ‘midnimada rumaysadka.’ Ciise haatan wuxuu isagu isdaahirinayaa ‘qoom isaga u gaar ah, oo ku dadaala shuqullo wanaagsan,’ oo marka uu yimaado wuxuu heli doonaa ‘kaniisaddiisa iyada oo aan lahayn bar, ama laalaab, ama wax la mid ah.’ ‘Maraqtiisii gacantiisay ku jirtaa, oo wuxuu si buuxda u nadiifin doonaa meeshii uu hadhuudhka ku tumayay, oo saraggiisana wuxuu ku ururin doonaa bakhaarka, iwm.’ Matayos 3:12.”

“10. Sanduuqa labaad ee ‘aad uga weyn oo uga qurux badan kii hore’ ee lagu ururiyey ‘dahabkii qaaliga ahaa,’ ‘dheemmannadii’ iyo lacagihii kala firidhsanaa, waxa uu u taagan yahay beerta ballaadhan ee runta nool ee hadda jirta oo adhiga kala firidhsani lagu soo ururin doono, kuwaas oo ah 144,000, kulligoodna haysta shaabadda Ilaaha nool. Mid qudha oo ka mid ah dheemmannada qaaliga ah laguma dayn doono gudcurka. In kastoo qaarkood aanay ka weynayn caaradda biinka, haddana lama iska indhatiri doono, lagamana tegi doono maalintan uu Ilaah ururinayo dahabkiisa qaaliga ah. [Malaakii 3:16–18] Wuu soo diri karaa malaa’igtiisa oo ku dedejin karaa inay dibadda u saaraan sida uu Luud uga saaray Sodom. ‘Rabbigu shaqo gaaban ayuu dhulka ku samayn doonaa.’ ‘Wuuna ku soo gaabin doonaa xaqnimo.’ Eeg Rooma 9:28.” James White, Qoraallada Hoose ee Riyada Walaal Miller.